

शिवाजी विद्यापीठ,
कोल्हापूर, महाराष्ट्र

दूरशिक्षण केंद्र

बी. ए. भाग-१ : शिक्षणशास्त्र

सत्र-१ पेपर-१ : शिक्षणशास्त्राचे तत्त्वज्ञानात्मक अधिष्ठान

सत्र-२ पेपर-२ : शिक्षणशास्त्राचे समाजशास्त्रीय अधिष्ठान

(शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून)

Principal
V.K. Chavan-Patil Arts, Commerce
Science College, Karve
Chandgad, Dist. Kolhapur

दूर शिक्षण केंद्र,
शिवाजी विद्यापीठ,
कोल्हापूर

शिक्षणशास्त्राचे तत्त्वज्ञानात्मक अधिष्ठान
शिक्षणशास्त्राचे समाजशास्त्रीय अधिष्ठान

अभ्यास घटकांचे लेखक

लेखन सहभाग	सत्र-१ घटक क्रमांक	सत्र-२ घटक क्रमांक
प्रा. यु. डी. पाटील व्ही. के. चव्हाण-पाटील महाविद्यालय, कारवे, ता. चदगड, जि. कोल्हापूर	१	--
प्रा. जमीर इलाही मोमीन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, सातारा	२	--
प्रा. सौ. सुरेखा नंदकुमार धनवडे आदर्श महाविद्यालय, विटा	३	--
प्रा. वर्षा माने छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारा	४	--
श्री. आर. ए. चित्रकर कर्मवीर हिरे आर्ट्स, सायन्स, कॉमर्स अँड एज्युकेशन कॉलेज, गारगोटी	--	१
डॉ. के. बी. पाटील दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर	--	२
प्रा. श्रीमती मंजिरी डी. शेटके महावीर महाविद्यालय, कोल्हापूर	--	३
डॉ. केशव मोरे आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा	--	४

संपादन समिती

डॉ. मेघा गुलवणी
मॉडर्न कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, विटा,
ता. खानापूर, जि. सांगली

डॉ. विद्यानंद खंडागळे
शिक्षणशास्त्र विभाग,
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

(Signature)

The system of Distance Education has the potential to fulfil the enormous responsibility of universalization and democratization of education by maintaining the standard of education, providing Education relevant to the needs of the country at reasonable costs and making optimum use of the media.

Our endeavour is :

1. to provide an alternative non-formal channel for higher education.
2. to reduce the pressure on the conventional university system by supplementing it.
3. to provide a means for continuing and life-long education so as to enrich the lives of people.
4. to bring higher education within the reach of those who have had no access to it.
5. to democratize higher education by providing access to large segments of the population- particularly the disadvantaged groups such as those living in remote and rural areas, including working people, women and other adults who wish to acquire and upgrade their knowledge and skills through studies in various fields.
6. to help those who wish to improve their educational qualifications and are interested in undertaking advanced studies of their interest, without being required to join as full time students.

Dr. V. D. Nandavadekar
Registrar

Shivaji University, Kolhapur
Website : www.unishivaji.ac.in

Prof. (Dr.) M. A. Anuse
Director

CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION
Telephone No. : 2693771, 2693871,
2694171, 2694771

ISBN : 978-93-89327-61-8

Principal
V/C Principal
K. Chavan-Patil Arts, Commerce
Science College, Karve
Tal. Chandgad, Dist. Kolhapur

Estd. 1962
NAAC 'A' Grade

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR- 416004, MAHARASHTRA CENTRE FOR DISTANCE EDUCATION

(1) Tele : Director/ Office : 0231-2693771 (1) Tele : SIM Office : 0231-2693871

(1) Tele : Admission Office : 0231-2694471, 2694771

(1) Website : - www.unishivaji.ac.in, online.shivajiuniversity.in and suk.digitaluniversity.ac.in

(1) Email id: cde_sim@unishivaji.ac.in, cde@unishivaji.ac.in

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर — ४१६००४ महाराष्ट्र
दूरशिक्षण केंद्र

(1) दूरध्वनी क संचालक / कार्यालय : ०२३१-२६९३७७१ (1) दूरध्वनी क रमण अथवागन माहिती कार्यालय : ०२३१- २६९३८७१

(1) दूरध्वनी क प्रवेश कार्यालय : ०२३१-२६९४७७१, २६९४१७१

(1) वेबसाईट : www.unishivaji.ac.in, online.shivajiuniversity.in आणि suk.digitaluniversity.ac.in

(1) ईमेल : cde_sim@unishivaji.ac.in, cde@unishivaji.ac.in

Ref.No शि.वि / दूरशिक्षण/66/2019-20

Date : 4 May 2019

प्रति,
श्री उत्तम दशरथ पाटील,
व्ही के चव्हाण — पाटील आर्ट्स कॉमर्स
अँड सायन्स कॉलेज कार्वे
ता चंदगड जि कोल्हापूर

विषय : बी. ए. भाग १ शिक्षणशास्त्र विषयान्या स्वयं अध्ययन माहिती मदभातील
कार्यशाळेबाबत

महोदय,

दूरशिक्षण केंद्रातर्गत प्रवेशित होणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता शैक्षणिक वर्ष २०१८ — २०१९
मध्ये सुधारित करण्यात आलेल्या बी. ए. भाग १ शिक्षणशास्त्र विषयान्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयं
अध्ययन माहिती संपूर्ण कार्यशाळे आहे. यासाठी दि. ०९/०४/२०१९ तेची सुमारी १३.०४
वाजता दूरशिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे कार्यशाळेने आयोजन करण्यात आले
आहे. तरी सदर कार्यशाळेस आपण उपस्थित रहावे, ही विनंती

कळावे,

आपला विश्वासू

समन्वयक

महत्वाची टिप :

कार्यशाळेचा प्रवास भत्ता व दैनिक भत्ता मदस्याच्या बँक खात्यावर जमा करण्यात येत
असल्याने कार्यशाळेस येताना आपण कृपया खालील माहिती सोबत आणावी

बँकेचे नाव	
बँकेची शाखा	
खाते क्रमांक	
आयएफएसी नंबर	

Principal

V.K. Chavan-Patil Arts, Commerce
& Science College, Karve
Tal. Chandgad, Dist. Kolhapur